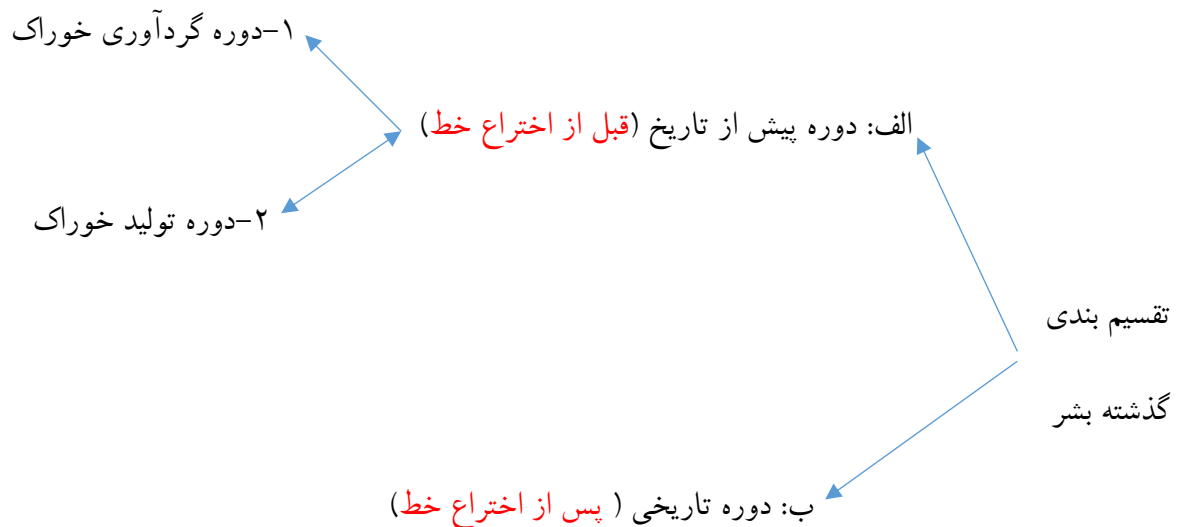

نکات و سؤالات مهم درس ۴

تهیه و تنظیم: حسن نظری

پیدایش تمدن؛ بین النهرین و مصر

الف: منظور از دوران پیش از تاریخ چیست؟

پیش از تاریخ به دوران طولانی زندگی انسان ها گفته می شود که با ظهور وی در جهان آغاز و تا اختراع خط به طول انجامید.

بر اساس شواهد باستان شناسی، نخستین انسان واره ها در کجا می زیستند؟

الف) جلگه های واقع در بین النهرین

ب) علفزارهای آفریقا *

ج) کنار رود نیل

د) کوهپایه های زاگرس

نکته: طبق یافته های باستان شناسان نخستین انسان واره ها در علفزارهای آفریقا می زیستند. نخستین تمدن در بین النهرین و مصر شکل گرفت. و نخستین شواهد مربوط به کشاورزی در کوهپایه های زاگرس کشف شده است.

۱- زندگی انسان در دوران گردآوری خوراک چگونه بود؟

گردآوری خوراک مرحله ای از زندگی انسان های پیش از تاریخ است. در این مرحله بشر از طریق شکار حیوانات و گردآوری گیاهان و میوه های مختلف به زندگی ادامه می داد. محل زندگی انسان ها غارها یا کلبه های ساخته شده از گیاهان و درخت ها بود.

نکته ۱: یکی از اتفاقات مهم در این دوره، کشف و به کارگیری آتش بود که تأثیر بسزایی در زندگی انسان گذاشت.

نکته ۲: سنگ اصلی ترین ماده ای بود که انسان نخستین برای ساخت ابزار استفاده می کرد.

نکته ۳: در اواخر دوره گردآوری خوراک توانایی بشر در سخن گفتن تکامل یافت و از نقاشی برای نشان دادن احساسات و اندیشه بهره برد.

۲- باستان شناسان امروزه از چه طریقی در مورد انسان های پیش از تاریخ مطالعه می کنند؟

به دلیل اختراع نشدن خط و وجود شواهد بسیار کم، اطلاعات ما در مورد مردمان پیش از تاریخ بسیار کم است. به خصوص در زمینه اعتقادات و مذهب آن ها. امروزه باستان شناسان با مطالعه و بررسی اعتقادات قبایل بومی و دور از تمدن، مثل بومیان استرالیا و آمریکای جنوبی، می توانند به معتقدات دینی انسان پیش از تاریخ پی ببرند.

۲- زندگی انسان ها در دوره تولید خوراک چگونه بوده است؟

دوره تولید خوراک یکی دیگر از مراحل زندگی انسان های پیش از تاریخ است. در این دوره بشر توانست به کشت گیاهان مختلف و اهلی کردن حیوانات بپردازد. این امر زمینه ساز شکل گیری نخستین جوامع بود.

نکته: باستان شناسان در مورد تقدم کشاورزی بر اهلی کردن حیوانات یا بالعکس، اختلاف نظر دارند.

۲- کاوش های اخیر باستان شناسی، کدام منطقه را خاستگاه کشاورزی می داند؟

(ب) جلگه های رود سند در هندوستان

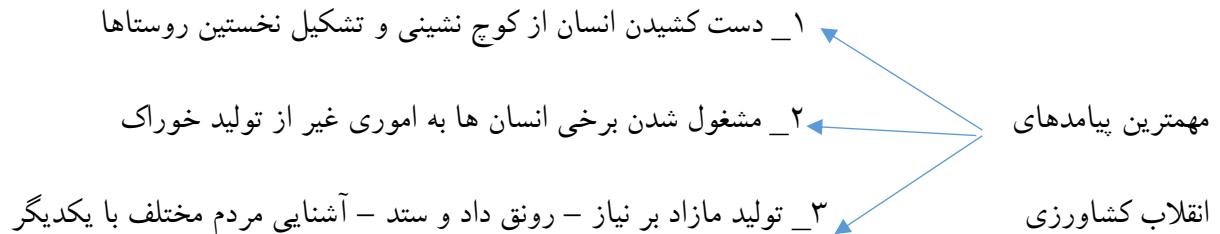
(الف) دلتای رود نیل در مصر

(د) مناطق حاصلخیز بین النهرین

(ج) مناطق کوهپایه زاگرس در ایران *

_ منظور از انقلاب کشاورزی چیست و چه پیامدی در زندگی انسان ها داشته است؟

ابداع کشاورزی و تولید خوراک، رویداد مهمی در زندگی بشر بوده است. از این پدیده با عنوان انقلاب کشاورزی یاد می شود که اهمیت آن کمتر از انقلاب صنعتی نبوده است.

منظور از بین النهرین کدام سرزمین است؟

بین النهرین یا میان دو رود به سرزمین های حاصلخیز بین رودهای دجله و فرات در عراق کنونی می گویند. این سرزمین از دیرباز مهد تمدن و فرهنگ های مختلفی بوده است.

بر اساس کاوش های باستان شناسی، نخستین مراکز تمدنی در کجا شکل گرفته است؟

الف) مصر   ب) یونان   ج) چین   د) بین النهرین *

دولت - شهر یا کشور - شهر چه نوع حکومتی بود؟

اولین شهرهای بین النهرین در ناحیه ای موسوم به سومر شکل گرفت. هریک از این شهرها و روستاهای اطرافش یک حکومت مستقل تشکیل داده بودند که به دولت - شهر یا کشور - شهر مشهور بودند.

کدام گزینه در مورد دولت - شهرهای سومر صحیح است:

الف) با یکدیگر متحد بودند   ب) روابط تجاری و فرهنگی داشتند

ج) با یکدیگر در حال رقابت و جنگ بودند *   د) گزینه الف و ب صحیح است

به گمان باستان شناسان، چه کسانی مخترع خط بودند؟

الف) مصریان   ب) سومریان*   ج) چینی ها   د) رومی ها

حمورابی که بود و چه اقدامات مهمی انجام داد؟

پس از سومر، تمدن دیگری در بین النهرین به نام آگد شکل گرفت. پس از آن ها قوم دیگری به نام آموری ها روی کار آمدند. مشهورترین فرمانروای اموری، حمورابی نام داشت. وی قدرت را موهبتی از طرف خدا می دانست و شیوه حکمرانی اش مبتنی بر اطاعت مطلق دیگران از فرمانروا بود. شهرت حمورابی به خاطر قانون نامه ای است که از او به جا مانده است.

نخستین سند قانون گذاری در جهان کدام است؟

الف) قانون نامه حمورابی*   ب) کتیبه طاق بستان
ج) منشور کوروش کبیر   د) الواح کشف شده در مصر

اعتقادات دینی مردم بین النهرین چگونه بود؟

اساس اعتقادات آن ها مبتنی بر چند خدایی بود. هر شهر و روستا خدایان مخصوص خود را داشتند. مسوول رسیدگی به امور مذهبی بر عهده کاهنان بود. کاهنان از قدرت سیاسی و اقتصادی بالایی برخوردار بودند.

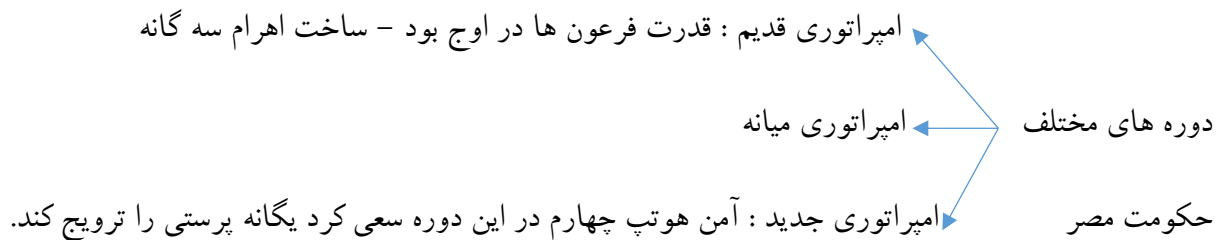
تمدن بین النهرین چه میراثی از خود برجا گذاشت؟

تمدن بین النهرین در جنبه های مختلفی به پیشرفت هایی دست یافت. از جمله در امور کشاورزی، قانون گذاری، معماری و صنعت. این تمدن بر تمدن های آینده مثل یونان و هخامنشیان تاثیر فراوانی گذاشت.

تمدن مصر بر چه عواملی وابسته بود؟

جریان زندگی در مصر بر رود پرآب نیل وابسته بود. همچنین موانع طبیعی در اطراف مصر، آنان را از گزند حملات دیگر اقوام در امان نگه می داشت.

حکومت مصر شامل چه دوره هایی می شود؟

کدام گزینه درباره مصریان نادرست است:

(ب) فرعون برای اداره کشور از وزیر کمک می گرفت

(الف) اهرام سه گانه در زمان امپراتوری قدیم ساخته

(د) مصریان فقط یک خدا را می پرستیدند *

(ج) همسر فرعون هم می توانست جانشین او شود

اقتصاد مصر بر چه عواملی وابسته بود؟

اساس زندگی در مصر بر کشاورزی استوار بود. اکثر مردم مصر کشاورز بودند و در زمین هایی که متعلق به فرعون، کاهنان و مقام های حکومتی بود کار می کردند.

کاغذ پاپیروس توسط کدام تمدن ابداع شد؟

(د) بین النهرین

(ج) مصر *

(ب) چین

(الف) یونان